

[Ritt Bjerregaard]

holde sig til. De tre organisationer afspejler denne tilstand og kan vanskeligt fungere uden den. Hvad værre er, der er en lang række meget vigtige nutidige opgaver, som det er vanskeligt at løse, fordi de alle tre er indrettet til situationen med de to supermagter, der holdt hinanden i skak.

FN er den af de tre, som er kommet mest helskindet fra mødet med den ny situation, måske fordi rammerne for verdensorganisationen blev til, før den bipolære opdeling stod helt klar. Det viser sig gennem det udvalg af stater, der som stormagter blev permanente medlemmer af Sikkerhedsrådet. Det var allerede i 1945 misvisende, at Frankrig blev anbragt dér, og da de sidste rester af det britiske imperium blev afviklet omkring 1970 og englænderne blev medlem af EF, var også deres stormagtsstatus forsvundet. Kinas medlemskab var i sin tid begrundet med, at kineserne havde kæmpet imod japanerne i mangfoldige år, og med forventningen om, at landet havde en stor fremtid for sig. Sovjetunionen var en af verdenskrigens ubestridte sejrherre, men Kina er stadig et fattigt uland med en usikker politisk struktur, og et Rusland i opløsning kan på ingen måde udfylde Sovjetunionens plads.

Den utidssvarende opbygning af FN gør det selvfølgelig svært for verdensorganisationen at fungere, og hertil kommer så et kendt ineffektivt og indimellem korrupt bureaukrati. Med Sikkerhedsrådets nuværende sammensætning er der ikke nogen instans i FN, der er i stand til at gennemføre de truffne beslutninger, hvad vi har mange eksempler på. Generalforsamlingens flertal består af små, fattige lande, der ikke kan etablere nogen forbindelse mellem fromme ønsker og realiteter. Sikkerhedsrådet, hvis permanente medlemmer skulle sikre handlekraften, er ude af stand til at gøre det, når fire af de fem stormagter ikke længere er stormagter. Japan, Tyskland, EF, der har de nødvendige økonomiske ressourcer, kan til gengæld køre på frihjul, fordi de ikke har nogen rettigheder, der svarer til deres formåen.

Som et af de ret få lande, der har betalt sit kontingent til FN, og som helhjertet deltager i den forpligtende del af samarbejdet, er det i Danmarks interesse at gøre noget for at få gennemført den nødvendige og tiltrængte rekonstruktion af verdensorganisationen. Danmark har ikke nogen særinteresser at skulle have va-

retaget ved en sådan nyorganisering, og her er et af de ikke særlig talrige områder, hvor fortsatte nordiske initiativer kan gøre gavn. CSCE burde kunne udvikle sig til at kunne klare nogle af FN's opgaver i Europa, men rummer den meget store svaghed, at det ikke vil være i stand til at træffe vidtgående beslutninger, og det har også at gøre med størrelsen og antallet af lande.

Vi har altså i Danmark navnlig efter Anden Verdenskrig valgt at varetage vores udenrigspolitiske interesser ved at melde os ind i internationale organisationer. Vi har kunnet ordne vores sikkerhedspolitik gennem NATO, vores behov for mellemfolkeligt samvirke gennem FN og CSCE og en meget væsentlig del af vores udenrigsøkonomi og internationale økonomiske forbindelser gennem EF. Vi er tilbøjelige til at glemme, at denne måde at føre udenrigspolitik på er udtryk for et politisk valg og et resultat af politiske beslutninger. Vi kunne have valgt anderledes, det har andre af de små europæiske lande gjort.

Lad os prøve, om vi ikke ved at tale mere om den verden, der omgiver os, kan vænne os til et mere jordnært og realistisk forhold til de fremmede sager. Med den tiltagende internationalisering burde vi kunne skabe en offentlig debat om udenrigspolitik på tilsvarende måde, som vi har det om andre samfundsanliggender. Hvor nødvendigt det er at få det gjort, belærte folkeafstemningerne os om.

I disse år efter Sovjetunionens opløsning, kommunismens sammenbrud, og mens Tyskland stadig har en betydelig interesse i et samarbejde i EF-regi frem for en national Sonderweg, har vi større mulighed for at være med til at udforme vores internationale nærmiljø end måske nogen andre politikere i det demokratiske Danmarks historie. Det ville næsten ikke være til at bære, og vore efterfølgere ville med rette kunne bebrejde os, hvis vi forsømte at udnytte denne enestående chance.

På vegne af Socialdemokratiet, De Radikale, Centrum-Demokraterne, Kristeligt Folkeparti, Venstre og De Konservative skal jeg fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Efter afslutningen af den kolde krig har FN fået nye muligheder. Folketinget opfordrer regeringen til at arbejde for